

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2002-1487

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiaalipsykologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Valkonen, Jukka			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Kuntoutus tarinallisesta näkökulmasta			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalipsykologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Lisensiaatintyö	Aika-Datum-Month and year 2002-02-28	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 38 + liitteet (36)	
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tavoitteenani tässä tutkimuksessa on lisätä ymmärrystä kuntoutustoiminnasta tarinallisen näkökulman avulla. Tutkimus muodostuu kahdesta osasta. Ensimmäinen osa koostuu johdantoartikkelista ja toinen osa sisältää kolme kuntoutusta käsittelevää artikkelia. Tehtävät, joihin pyrin tässä tutkimuksessa vastaamaan, ovat tarinallisen lähestymistavan sijoittaminen soveltavan sosiaalipsykologisen tutkimuksen kenttään, kuntoutukseen liittyvän tutkimuksen tarkasteleminen erilaisista soveltavan tutkimuksen näkökulmista, tarinallisen lähestymistavan lähtökohtien selkeyttäminen sosiaalipsykologisten taustateorioiden avulla ja kuntoutuksen tarinallisten mahdollisuuksien tarkasteleminen empiiristen tutkimusten valossa. Johdantoartikkelissa tarkastelen erilaisia soveltavan tutkimuksen lähtökohtia ja intressejä. Soveltavalla sosiaalipsykologisella tutkimuksella voi olla monenlaisia tavoitteita, vaikka usein se ymmärretäänkin yksinkertaistaen erilaisten interventioiden kehittämiseen tai niiden vaikutusten arviointiin tähtääväksi tutkimukseksi. Tämänkaltaista soveltavaa tutkimusta kutsutaan ”puhtaan tieteen mallin” mukaiseksi tutkimukseksi. Soveltavaa tutkimusta voidaan tehdä myös ”sosiaalitieteen mallin” mukaisesti, jolloin huomio suuntautuu sosiaalisten ongelmien taustoihin ja luonteeseen. Tämän työn keskeinen teema on kuntoutus. Kommentoin kuntoutukseen liittyvää tutkimusta erilaisten soveltavan tutkimuksen intressien näkökulmista. Narratiivinen eli tarinallinen lähestymistapa on tutkimuksen teoreettinen viitekehys. Lähestymistavan esittelyssä painotan kahden teoreettisen suuntauksen (konstruktivismi ja sosiaalinen konstruktionismi) merkitystä lähestymistavan kehitykselle ja sen erilaisille tulkinnoille. Sijoitan johdantoartikkelissa työn toisessa osassa olevien soveltavien tutkimusten tulokset edellä mainittuihin teoreettisiin näkökulmiin. Keskeinen tulos on tulkinta narratiivisesta kuntoutumisesta. Sairaus tai muun elämänmuutos aiheuttaa yleensä katkoksen menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden välille. Narratiivinen kuntoutuminen tarkoittaa muutoksille merkityksen antavan tarinan palautumista tai uudenlaisen juonen löytymistä. Toinen keskeinen tulos on sosiaalisen tarinavarannon variaation kuvaaminen. Sosiaalinen tarinavaranto tarjoaa erilaisia metaforia ja logiikoita elämänmuutosten tulkitsemiseen ja merkityksellistämiseen. Lopuksi totean, että narratiivinen lähestymistapa tarjoaa monenlaisia mahdollisuuksia soveltavaan kuntoutuksen tutkimiseen.</p> <p>Tutkimuksen toinen osa sisältää kolme kuntoutusta käsittelevää artikkelia. Ensimmäinen artikkeli (Valkonen 1997a) perustuu työkykyä ylläpitävässä kuntoutuksessa olleiden kuntoutujien haastatteluihin. Tarkastelen siinä työkykyyn ja kuntoutumiseen liittyviä kokemuksia ja tulkitsen kuntoutumista narratiivisena prosessina. Toisessa artikkelissa (Valkonen 1998a) tarkastelen sydäninfarktiin liittyviä sosiaalisia käsityksiä ja sen aineisto on kerätty eläytymismenetelmällä. Sydäninfarkti saa tutkimuksen mukaan erilaisia merkityksiä elämäntavan, taistelun, emansipaation, kohtalon tai sattuman metaforien yhteydessä. Kolmannessa artikkelissa (Valkonen 1998b) olen käyttänyt samaa aineistonkeruumenetelmää ja olen kartoittanut siinä työkyvyn muutoksiin liittyviä sosiaalisia mallitarinoita. Löydetyt tarinat noudattivat individualistista, sosiaalista, institutionaalista tai determinististä logiikkaa.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords kuntoutus - kuntoutuminen narratiivinen lähestymistapa			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			